

**Temat: Chudegnaty bez prądu – radość i odpowiedzialność
w świecie bez ekranów, internetu i nowoczesnych technologii.
Scenariusz zajęć czytelniczych na podstawie książki**

Katarzyny Wasilkowskiej „Witajcie w Chudegnatach”

Wartości: odpowiedzialność

Emocje: radość

Opracowała: Klara Wróbel

Grupa wiekowa: 8–12 lat

Czas trwania: 60–90 minut

Cele główne:

- rozwijanie nawyku czytania i rozumienia tekstu,
- doświadczenie radości płynącej z prostych aktywności,
- kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych,
- poznanie realiów dzieciństwa lat 90. (bez technologii).

Cele szczegółowe

Uczeń:

- zna bohaterów książki,
- rozumie kluczowe pojęcia: radość i odpowiedzialność,
- odróżnia emocje od wartości,
- potrafi współpracować w grupie,
- docenia możliwość spędzania czasu wolnego od mediów i cyfrowych urządzeń,
- potrafi rozmawiać o swoich emocjach.

1. Wprowadzenie.

Rozmowa kierowana:

- Wyjaśnienie pojęć:

Emocja - radość.

Radość to przyjemna emocja, którą czujemy wtedy, gdy dzieje się coś miłego, dobrego albo ważnego dla nas. Pojawia się, kiedy jesteśmy szczęśliwi, zadowoleni lub czujemy się bezpiecznie i dobrze z innymi ludźmi. Radość odczuwamy, gdy: spędzamy czas z osobami, których lubimy, podczas zabawy z przyjaciółmi, kiedy coś nam się uda, gdy ktoś nas pochwali, a także kiedy czujemy się kochani i akceptowani.

Wartość moralna - odpowiedzialność.

Odpowiedzialność to dbanie o swoje zachowanie, obowiązki i innych ludzi. To również umiejętność przyznania się do błędu i ponoszenia konsekwencji swoich decyzji lub działań. Osoba odpowiedzialna: dotrzymuje obietnic, wykonuje swoje obowiązki, myśli o skutkach swoich działań i troszczy się o innych.

Rozmowa kierowana:

- Znaczenie słowa WAKACJE. Tworzenie mapy myśli i skojarzeń na temat. Czy wakacje można mieć tylko latem? Czy wakacje to tylko czas wolny od szkoły? Czy można mieć wakacje od telefonu lub telewizji?
- Rozmowa o potrzebie czasu wolnego w życiu każdego z nas.
- Jak dzieci spędzały czas w latach 90. XX wieku? (bez telefonów, internetu). Większość dzieci spędzała czas wolny na podwórku, w pobliskim lesie, na polanie, albo pomagając rodzicom w codziennych czynnościach, czytając książki i bawiąc się w gry oraz zabawy podwórkowe. Najpopularniejsze to: gra w klasy, kapsle, gumę oraz gry planszowe.
- Co robicie, gdy się nudzicie? Prawdopodobnie wielu z nas odpowie, że spędzają czas przy komputerze, telewizji lub telefonie. Są jednak tacy, którzy wolą gry planszowe lub sport.
- Prezentacja rekwizytów z lat 90' XX wieku: skakanka, kreda, kapsle, guma do skakania. Rozmowa o tym, w jaki sposób te rekwizyty wykorzystywano w zabawie.

2. Czytanie fragmentów książki Katarzyny Wasilkowskiej.

(Katarzyna Wasilkowska, „Wakacje w Chudegnatach”, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2024)

Rozmowa o fabule książki, miejscu akcji oraz jej bohaterach - Matyldzie, Matim i cici Krychnie, Marlence i wielu innych. Zwrócenie uwagi na humor oraz miłe usposobienie bohaterów, wzajemna życzliwość.

- Co to za miejsce Chudegnaty? (s. 9-10)
- Jak wygląda życie w Chudegnatach? (relacje, codzienność, brak „luksusów”: s. 26-27, s. 63-64)

- Kim jest ciocia Krychna? (s. 25-26, ciocia to jedyny dorosły w Chudegnatach, który opiekuje się Matyldą i Matim - s. 75-76)
- Co się wydarzyło w Chudegnatach? (upadek ze schodów Krychny - s. 49-51,)
- Czy w Chudegnatach był ktoś godny zaufania? (s. 58, s. 60 - dzieci bez pieniędzy, zakupy na kredyt - s. 68, Matylda pomaga Krychnie - s. 80-89, pani Bożenka i poczucie odpowiedzialności Matyldy w stosunku do swojej cioci - s. 92-94)
- Czy przymusowe wakacje Matyldy mogą być udane, gdzie nie ma zasięgu i nie działa internet? (s. 132-135)
- Jakie szalone przygody przeżyła w Chudegnatach Matylda? (spotkanie z Misia i Gabrysią w lesie - s. 103-105, u Marlenki - s. 114-116, rekwizyty z lat 90' XX wieku i kalendarz, który pokazuje czas sprzed 30 lat - s. 120-123)

3. Podwórko lat 90. XX wieku, czyli zapraszamy na szalone zabawy podwórkowe.

Zadanie:

Uwaga! Przenosimy się do czasów dzieciństwa naszych rodziców. Wyobraźcie sobie, że macie wolne popołudnie i nikt nie zorganizuje wam czasu. W dodatku żyjecie w XX wieku i nie ma tam komputerów, telefonów komórkowych, a internet jest rzadkością.

Co robicie?

Oto przed wami trzy stacje zabaw podwórkowych, każde z nich ma charakterystyczne dla lat 90. rekwizyty.

Zapraszamy do zabawy!

Stacja 1.

Gra w klasy.

Dzieci rysują kredą postać ludzika z cyframi od 1 do 8 i rzucają guzikiem, kamykiem lub kapsłem w pole 1 - wykonuje zadanie skacząc po wszystkich polach, potem 2, 3 i kolejno. Jeśli nie uda mu się trafić w odpowiednie pole, próbuje kolejny zawodnik. Należy dotrzeć do ostatnich pól 7-8 i wrócić w ten sam sposób - do numeru 1.

Rozmowa na temat zasad i reguł gry:

Czy trzeba przestrzegać zasad?

Co się dzieje, gdy ktoś oszukuje?

Stacja 2.

Gra w gumę.

Nauka prostych układów (gra jest przeznaczona dla minimum 3 osób, dwie stoją w gumie, jedna lub więcej skacze:

Poziom pierwszy - kostki (guma jest najniżej w okolicach kostek)

Skaczemy w określonym układzie, który uprzednio sobie ustalimy np. jedyński to jeden skok przez gumę, dwójki to naskoczenie na gumę raz z jednej i raz z drugiej strony, trójki - wskakujemy na gumę obiema nogami i wykonujemy skok na krzyż, itp. Poziom drugi - kolana (guma jest w miejscu kolan). Ten poziom trudności jest wyższy i łatwiej jest „skusić”, czyli przegrać.

Poziom trzeci - uda (guma jest w miejscu ud). Tylko mistrzowie są w stanie doskoczyć i wykonać zadanie w określonym układzie.

Ważne i odpowiedzialne zadanie: Tłumaczenie zasad gry, bo od tego zależy powodzenie całej zabawy.

Stacja 3.

Wyścigi kapsli.

Tworzymy tor z przeszkodami, dawniej były to wyłobione w ziemi tunele, mosty zbudowane z liści i patyków. Zachęcamy do budowania wymyślnych torów. Tworzymy w zależności od liczby zawodników od 3 do 6 torów i zaczynamy wyścigi. Warto porozmawiać po wyścigu, co było cenniejszym doświadczeniem - wygrana czy dobra zabawa?

4. Rozmowa na temat wartości - rozmowa w kręgu.

Polecenie osoby prowadzącej:

Usiądźcie w kręgu. Spróbujcie przypomnieć sobie uczucia, które towarzyszyły wam podczas czytania książki.

Pytania:

- Jak się czuliście podczas zabaw podwórkowych? Które sprawiły wam największą radość?
- Opiszcie najszcześniejszy moment w waszym życiu.
- Opiszcie sytuację, kiedy musieliście wykazać się odpowiedzialnością za siebie, innych lub ważne zadanie. Opowiedzcie jak się wtedy czuliście. Czy bycie odpowiedzialnym jest trudne, a może przeciwnie - bardzo łatwe?
- Czy podczas zabawy nie powinniśmy być także odpowiedzialni?

5. Zadanie twórcze - Mój dzień w Chudegnatach.

Uczniowie rysują lub opisują dzień bez telefonu, bo każdego z nas może kiedyś zaskoczyć taki wyjazd do Chudegnatów, gdzie nie ma zasięgu i internetu.

6. Zakończenie.

Wyzwanie: Spróbuj dziś po szkole spędzić 3 godziny bez zaglądania do telefonu, zupełnie jak Matylda w Chudegnatach.

Ważne uwagi dla osoby prowadzącej zajęcia.

Pamiętaj, aby podczas zajęć:

- nie demonizować smartfonów, nie zakazywać, ale wskazać alternatywę dla spędzania czasu wolnego bez urządzeń cyfrowych,
- nie narzucać zabaw, ale pozwól dzieciom/młodzieży je samemu wybierać, dzięki temu zyskają poczucie sprawczości, co równa się odpowiedzialności za zadanie i uczestników zabawy.
- reagować na wszelkie konflikty, nieporozumienia podczas zabaw - to najlepszy moment do rozmowy o wartościach.